

Dobrivoje Ž. Stanojević ■ Marko M. Đorđević

Mediji i život bez smisla

Fakultet pedagoških nauka Univerziteta u Kragujevcu

Clio

Serbika

MONOGRAFSKA STUDIJA

Dobrivoje Ž. Stanojević

Marko M. Đorđević

MEDIJI I ŽIVOT BEZ SMISLA

Jagodina
2019

SADRŽAJ

SMISAO LUTA MEDIJIMA	7
1. NOVI MEDIJI I ISTINA: OD FILOZOFIJE APSURDA KA FILOZOFIJI „NOVE MEDIJSKE PROSVEĆENOSTI”	9
Od filozofije apsurda ka filozofiji „nove medijske prosvetećenosti”	10
2. ESHILOVSKA TRAGEDIJA I „VELIKI BRAT” – OD TEONOMIJE I TEODIKEJE DO MEDIONOMIJE I MEDIODIKEJE	15
Život u senci nadređenih autoriteta – Privid slobode, sloboda privida	17
Od teonomije i teodikeje do medionomije i mediodikeje	19
3. DEZINFORMACIJA, NEKULTURA I MANIPULACIJA	21
Pravo na dezinformaciju i nekulturu	21
„Državni udar” i drugi spinovi	22
Predlog „Zakona o medijima” u krivom ogledalu	26
4. „MEDIJSKA MITOMAHIJA” – KA DEKONSTRUKCIJI „MEDIJSKIH MITOVA” I MITOVA O MEDIJIMA	31
U mrežama priča i medijskih narativa	31
Ka definiciji pojma „medijska mitomahija”	32
„Mit o snežnom spasiocu u Feketiću”	33
Privid nezavisnosti i nezavisnost privida	36
5. HUMOR, SATIRA, IRONIJA I KARIKATURA KAO SREDSTVO DEKONSTRUKCIJE MEDIJSKIH MITOVA	39
Medijski mitovi modernog doba	40
Smisao „debele reči” i nežnog uva	46
6. MEDIJSKO PREDSTAVLJANJE SAVREMENOG UMETNIČKOG STVARALAŠTVA	47
Mediji žele sve da obuhvate	48
Mediji stilski homogenizuju stvarnost	49
Mediji žele izuzetnost	51
Mediji traže usmerenje	52
Mediji traže žrtvu	53
7. MONOLOGIZACIJA DIJALOGA U POSTMODERNIM MEDIJIMA	55
Dijalog kao monološka raznolikost	58
Razgovor i odgovornost	60

Dijalog kao igra i protest	62
Dijalog o prividno važnom kao privid dijaloga	64
Skriveni medijski dijalog	65
Osmišljavanje pitanja	67
8. MEDIJSKA ERISTIKA I JAVNI DISKURS	71
Agresivnost i govor	71
Retorički manirizam govora mržnje	75
Mimikrija i govor mržnje	77
9. ETIKA I POLEMIKA	81
Banalnost i fraziranje	83
Značenje komparativa	84
Politička lirika i superlativi	85
Politička hiperbola	86
Govor i procena	87
Značenje političkog pleonazma	88
Tok-šou	90
Privid autentičnosti	93
Retorički narcizam	94
10. GOVOR U SKUPŠTINI	97
Praznoslovlje i govor	99
Topika utešne besede i eufemizmi	101
11. ETIKA JAVNE REČI	105
Principi i metode savremene eristike	105
Od uopštavanja do nasilne konkretizacije	107
Paronomazija i oštrica igre rečima	109
Sukob kvaliteta i kvantiteta	112
Zavaravanje protivnika	113
Dokazivanje zablude – zabluda dokazivanja	116
Prividna sinonimija	117
Retorsko pitanje i eristika	118
Zbunjivanje protivnika	118
Bolje je pitati nego odgovarati	119
Pitati suprotno	120
Srodnost razlika – razlika srodnosti	120
Pohvala pokudi – pokuda pohvali	121
Paradoks sumnje – sumnja u paradoks	123
Bezazlena drskost i drska bezazlenost	123
Suprotno od opšteg mišljenja	124
Mehanizmi erističkog razgovora	126
Metode za očuvanje i produbljivanje neslaganja	127

Spasonosno dvostruko značenje	128
Prekidanje prepirke	128
Oblici nove eristike	130
Demonizam javne komunikacije	131
12. MEDIJI OSLOBOĐENI SMISLA	135
POGOVOR	137
LITERATURA	139
BELEŠKA O AUTORIMA	143

Izdavači
Fakultet pedagoških nauka Univerziteta u Kragujevcu
www.pefja.kg.ac.rs

Clio
www.clio.rs

Serbika
www.serbika.rs

Za izdavače
Violeta Jovanović
Zoran Hamović
Milan Tešić

Urednik
Maja Dimitrijević

Recenzenti
Divna Vuksanović
Ratko Božović

Dizajn korica
Miloš Đorđević

Ilustracija na koricama
Aleksandar Todorović
Odbrojavanje
akvarel i akrilni gvaš na papiru, A4, 2015.

Tehnički urednik
Vladan Dimitrijević

Lektura i korektura
Marija Đorđević

Štampa
Štamparija „Sigraf“, Kruševac

ISBN 978-86-7604-182-4

Nastavno-naučno veće Fakulteta pedagoških nauka Univerziteta u Kragujevcu, Jagodina, odobrilo je objavljivanje ove publikacije odlukom broj 01-4240/1 od 7.10.2019. godine.

Autori Stanojević i Đorđević, spretno se probijajući kroz mnogobrojne galerije krivih medijskih ogledala, koriste problemsko-kritički pristup u potrazi za smislom i istinom unutar sistema savremene medijske kulture. Čine to u formi esejistike, naizgled neobavezujuće, u istraživačkom obliku koji ne garantuje ni rešenja ni rezultate. Istovremeno, autori se ne lišavaju pokušaja da o medijima danas progovore kroz otvaranje pitanja i dijalog, kako međusobno, tako i s potencijalnim čitaocima. A dijalog je rodno mesto istine i polazište smislene egzistencije koja nam u eri digitalnih kamuflaža sveta i nas samih neprekidno izmiče.

Pitanje smisla neminovno dovodi stvari u blizinu istine. Tamo gde se istina razotkriva, sugerišu starogrčki filozofi, pojavljuje se i smisao. I obratno: tamo gde smisla nema, istinu zamenjuje tehnika manipulacije.

Prof. dr Divna Vuksanović

U ponuđenim viđenjima autora ove novatorske knjige mediji se ne objašnjavaju kvantitativnim metodima prirodnih nauka, kako je ponekad slučaj u drugim posmatranjima i viđenjima medija, već se uzrok njihovoj kameleonskoj prirodi nalazi u uverljivom i neposrednom kontrastiranju pojavama u kulturi i demagoško-populističkim retoričkim reakcijama političara i medijskih delatnika.

Autori su pokazali da sitničarenju i efemernostima u ovim pristupima nema mesta, ali to im nije smetalo da ostave dosta prostora za detaljna stilsko-retorička razmatranja i razotkrivanje novih lukavstava savremene medijske eristike. Bez nasilnog lova na srodnosti, ali sa usredsređenim odnosom prema novim žanrovskim oblicima u medijima i njihovom objektivizovanju smisla, autori pristupaju uzbuđljivoj avanturi snalaženja u namerno proizvedenom medijskom haosu.

Prof. dr Ratko Božović

